Dönem : 3
Toplantı : 3

MİLLET MECLİSİ S. Sayısı : 472

29 . 7 . 1970 tarih ve 1319 sayılı Emlâk Vergisi Kanununun bâzı maddelerinin kaldırılması, değiştirilmesi ve bu Kanuna bâzı hükümler eklenmesi hakkında kanun tasarısı ve 59 No. lu Geçici Komisyon raporu (1/546)

T. C.
Başbakanlık
Kanunlar ve Kararlar
Tetkik Dairesi
Sayı : 71-1316/13573

11 . 11 . 1971

MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Maliye Bakanlığınca hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine arzı Bakanlar Kurulunca 26 . 10 . 1971 tarihinde kararlaştırılan «29 . 7 . 1970 gün ve 1319 sayılı Emlâk Vergisi Kanununun bâzı maddelerinin kaldırılması, değiştirilmesi ve bu kanuna bâzı hükümler eklenmesi hakkında kanun tasarısı» ve gerekçesi ilişik olarak sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını saygıyle arz ederim.

Prof. Dr. Nihat Erim
Başbakan

I - GENEL GEREKÇE

Bilindiği üzere 29 . 7 . 1970 tarih ve 1319 sayılı Emlâk Vergisi Kanununun 1 . 3 . 1971 tarihinde yürürlüğe girmesi gerekmekteydi.

Mezkûr tarihte yürürlüğe girmesi gereken Emlâk Vergisi Kanununun getirdiği büyük ölçüde reform tedbirlerinin başariyle gerçekleşebilmesi, bir taraftan sayıları milyonları bulan mükellef kütlesinin yeni esasları anlayıp benimsiyebilmelerine ve daha önemlisi bu konuda kamuoyunun yaratılmasına; diğer taraftan, gelirler teşkilâtının mezkûr esasları uygulıyabilecek hale getirilebilmesine bağlıdır.

Kanunun kabul edildiği tarihten itibaren Maliye Bakanlığında çok kesif çalışmalar yapılmış olmakla beraber bir taraftan bu konuda kamuoyunun çeşitli sebeplerle henüz hazırlanamamış bulunması ve diğer taraftan, uygulamaya geçebilmek için çalışılan sürede Emlâk Vergisi Kanununun bâzı bünyevi ve maddelerle ilgili değişikliklere tabi tutulması lâzımgeldiğinin anlaşılmış olması kanunun yeniden ele alınması gerçeğini ortaya koymuş bulunmaktadır.

Gerçekten, muaflık ve istisnalar, mükellefiyetin başlaması ve bitmesi tarihleri, vergileme nisbetleri, beyanname verme süreleri, köylerde yapılacak beyan ve itiraz esaslarında uygulamaya tesir edebilecek bâzı önemli değişikliklerin yapılması konunun başariyle uygulanabilmesi bakımından bir şart olmaktadır.

Emlâk Vergisinin beyanname verme sürelerinin uzatılması yoluyle uygulamaya geçildiği takdirde doğabilecek aksaklıklar önlenmiş olmakla birlikte, bu tadil tasarısı kanunlaştığı takdirde Emlâk Vergisiyle ilgili bütün problemler tamamen ve temelinden halledilmiş olacaktır.

II - TASARI MADDELERİNİN GEREKÇESİ

Madde 1. — Kanunun 4 ncü maddesinin (b) bendinde «Köyler ile bunların teşkil ettikleri birlikler» ifadesi, teşkil olunacak birliklerde taraf olacak idarelerden birisinin muhakkak köy

olması gerektiği şeklinde bir anlam ortaya çıkarmaktadır. Halbuki bu fıkranın amacı, il özel idareleri, belediyeler ve köyler ile bunların kendi aralarında kurdukları birliklere ait binaların muaf tutulmasıdır. Nitekim kanunun Bina Vergisine paralel olarak kanunlaştırılmış bulunan Arazi Vergisine ait 14 ncü maddesinin (b) fıkrasında aynı amaç bu şekilde sağlanmıştır.

Yapılan değişiklikle köyler ile il özel idareleri ve belediyelerin kendi aralarında kuracakları birliklere ait binaların da vergiden muaf olması tereddüde meydan bırakılmıyacak şekilde sağlanmış bulunmaktadır.

Aynı maddenin (c) fıkrası içinde yer alan soğuk hava depoları, içmeler ve kaplıcalar ibaresinin parantez içinde gösterilmesi, bunların muafiyetten yararlandırılmasında yanlış anlamalara yol açacak nitelikte görülmektedir. Yapılan değişiklikle köylere ve köy birliklerine ait sözü edilen binaların niteliğinden doğacak anlaşmazlıkların önlenilmesi ve madde metnine açıklık kazandırılması amacı güdülmüştür.

Kanunun 4 ncü maddesinin (f) fıkrasında düşkünler evi, yetimhaneler, revirler ve kreşlerin, korunmaya muhtaç çocukları koruma birlikleri tarafından vücuda getirilen yurtlardan sonra sayılması sebebiyle, sanki bunların da adı geçen birliklerce vücuda getirilmesi lâzımgeldiği gibi bir anlam taşımaktadır.

Gerçekte ise düşkünler evi, yetimhaneler, revirler ve kreşlerin kazanç gayesi olmamak şartiyle işletilmeleri halinde bu birliklere aidolmasalar bile vergiye tabi tutulmamaları fıkranın ruhuna uygun düşmektedir.

Fıkra hükmüne açıklık kazandırmak için gerekli değişiklik yapılmış ve bilinen diğer sağlık tesisleri ile korunmaya muhtaç çocukları koruma birliklerine ait işyerleri de fıkra kapsamına alınmıştır. Fıkranın sonuna «ve benzerleri» ibaresi de eklenerek uygulanmaya elâstikiyet kazanlırılmıştır.

Madde 2. — Bu madde ile kanunun geçici muaflıklar başlığını taşıyan 5 nci maddesi hükmü, (a) ve (c) fıkraları ile (d) fıkrasından sonra gelen bendinin değiştirilmesi ve bütçe yılı sonlarında bitirilen binalara ilişkin özel bir süre tanınması suretiyle, yeniden düzenlenmiştir. Sözü edilen (a) fıkrasında mesken olarak kullanılmak kaydiyle yeni inşa edilen binalar için tanınmış bulunan geçici muafiyet, plân hedefleri de nazara alınarak daha objektif esaslara bağlanmıştır.

Kalkınma plânındaki lüks nitelikte ve büyük tipte mesken inşaatının teşvik edilmemesi hedefi karşısında bu madde ile yapılan değişiklikle, orta ve küçük tipte mesken inşaatına muafiyet tanınması cihetine gidilmiş ve muafiyet şartları arasına bina faydalı alanının 100 metrekareyi aşmaması da eklenmiş bulunmaktadır.

Faydalı alanı 100 metrekareyi aşmıyan ve mesken olarak kullanılan bina veya dairelerin vergi değerlerinin tamamının değil, sadece 25 000 liralık kısmının 10 yıl süre ile muaflıktan yararlandırılması suretiyle vergi adaletine daha uygun bir yol seçilmiş ve mesken binaları inşaatını teşvik yanında mahallî idarelerin gelir ihtiyacının karşılanması da göz önünde tutulmuştur.

Bununla beraber, emlâk değerlerinin son yıllarda büyük değişiklikler göstermesi ve maddeye konulan 25 000 liralık istisnanın bir süre sonra ihtiyaca cevap veremiyeceği ihtimali göz önüne alınarak maddeye bir elâstikiyet verilmiş ve mükelleflerin yararına olmak üzere 25 000 liralık istisnadan az olmamak şartiyle değerin 1/5 inin muaf tutulacağı hükmü getirilmiştir.

(c) fıkrasında yapılan değişiklik ise, tabiî âfetlerin vukuunu takibeden günden itibaren âfete uğrıyan kişiler tarafından inşa edilecek binaların geçici vergi muaflığından yararlandırılmasını sağlamakta ve ayrıca, âfete uğrıyan kişilerce âfet bölgesinde veya ilgili kamu kuruluşlarınca gösterilecek yerlerde inşa edilecek binaların bu muaflıktan yararlanması keza, âfete mâruz kalınması muhtemel yerlerdeki binalara da bu imkânın tanınması ancak, inşaat yasağı konulan yerlerde yapılacak binaların muafiyet kapsamı dışında bırakılması suretiyle bu bölgelerdeki yerleşmenin vergi yoliyle de disipline edilmesine çalışılmaktadır.

Yine tasarının bu maddesi ile (d) fıkrasından sonra gelen bentte yer alan ve kanunun 5 nci maddesinin a, b, c, ve d fıkralarında yazılı geçici muafiyetlerden istifade için öngörülmüş bulunan 2 aylık bildirim süresi, «bütçe yılı içinde» olarak değiştirilmiş ve sayılan olayların bütçe yılının son üç ayı içinde vukubulması halinde bildirimin, olayı izliyen üç aylık süre içinde yapılması esası getirilmiştir. Yapılan bu değişiklik ile hem kanunun 15 nci maddesinde yazılı Arazi Vergisi geçici muafiyetlerinin bildirim süreleri ile paralellik kurulmuş, hem de mükellefiyet, muafiyeti gerektiren olayı vukubulduğu yılı takibeden bütçe yılı başından itibaren başlıyacağından, mükellefiyete müessir olmıyan bildirimlerin 2 aylık süre ile bağlanması şartı bertaraf edilmiştir. Diğer taraftan, geçici muafiyetle ilgili bildirimlerin bütçe yılı içinde yapılması esası, mütaakıp bütçe yılından itibaren başlıyacak olan muafiyet ve mükellefiyetin zamanında tesisini mümkün kılacaktır. Ancak, bütçe yılı sonunda vukubulan olaylarda mükellefleri zorlamamak için bu hallerde üç aylık bir süre tanınmaktadır.

Madde 3. — Bilindiği üzere, yürürlükten kaldırılan 1837 sayılı Bina Vergisi Kanununun 3 ncü maddesinin 7 No. lu fıkrasıyle sahiplerinin ikametine mahsus olup yıllık iradı 25 liraya kadar olan binalar, Bina Vergisinden istisna edilmiştir. Bu irat, Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre, 200 liralık vergi değerine tekabül etmektedir. Genel tahrirlerin 1942 yılında tamamlandığı ve bu tarihten sonra yapılan binaların pek azında 25 liralık iradın bulunabileceği kabul edilirse bu iradın, gerek 309 sayılı Zam Kanunu gerekse 1318 sayılı Finansman Kanunu muvacehesinde âzami 12 × 200 = 2 400 liralık vergi değerine karşılık olduğu söylenebilir.

Köy binaları için tasarı ile kabul edilen 30 bin liralık istisna miktarı 1837 sayılı Kanunla kabul edilen istisna miktarının 15 misline, diğer bir deyimle yüzde 1 500 yükseğine ulaşmakta ve bu haliyle de normal görünmektedir.

Öte taraftan, köylerde arsa fiyatlarının düşüklüğü ve inşa edilen binalara sarf edilen iptidai maddenin oldukça ucuz temini nazara alınarak kanunun 6 ncı maddesiyle kabul edilen 60 bin liralık istisnanın 30 bin liraya indirilmesi vergi adaleti bakımından da uygun olur. Zira köylerde 30 bin liraya inşa edilen bir binanın şehirlerde asgari 60 - 70 bin liralık bir binaya tekabül edeceği bir gerçektir.

Diğer taraftan, köylerdeki binaların vergiden müstesna tutulan 30 000 liralık kısmı mesken dışında kalan binalara da uygulanabileceğinden ve keza gerektiği takdirde 30 000 liradan az olmamak üzere, değerin 1/5 i oranında muafiyet sağlanabileceğinden köylerdeki binaların kâfi derecede teşvik göreceği düşünülmüştür.

Madde 4. — Tasarının bu maddesi ile kanunun 7 nci maddesinin üç ve dördüncü fıkraları kaldırılmaktadır. Bina Vergisi matrahının, birlikte yaşıyan eş ve velâyet altındaki çocuklara ait binalarla birlikte, ilçe hudutları itibariyle birleştirilmesini öngören eski hüküm kanunun vergi nisbetleriyle ilgili maddelerinde yapılan değişikliğe uygun bir hale getirilmiş olmaktadır.

Madde 5. — Tasarının bu maddesi ile Bina Vergisinin tek bir nisbet uygulanarak bulunması esası kabul edilmektedir. Bu esasın kabulü, binaların tek tek vergilendirilmesi prensibine de uygun bulunmaktadır.

Filhakika, Emlâk Vergisi reel (aynî) bir vergi olduğu cihetle, müterakki nisbet uygulanması, aile fertlerine ait emlâkın aile reisi beyanında ve matrahında birleştirilmesi gibi şahsi vergilere has özelliklerin bu vergide yer alması isabetli bulunmadığı gibi vergi tatbikatının başlangıcında da vergi dairelerine ve mükelleflere külfet yükliyecek mahiyette görülmüştür.

Madde 6. — Emlâk Vergisi Kanununa göre mükellefler bina ve arsalar için beş yılda ve arazi için on yılda bir defa olmak üzere beyanname vereceklerdir. Bunun dışında yeni mükellef olanlar ile evvelce beyan ettikleri vergi değerlerinde kanunun 33 ncü maddesinde belirtilen sebeplerle değişiklik olanlar da, bu değişiklikleri beyan edeceklerdir. Tasarının bu maddesi ile kanunun 9 ncu maddesi, zikredilen esaslar dairesinde yeniden düzenlenmiştir.

Buna göre maddenin (a) fıkrasına (genel) kelimesi ilâve edilerek, genel beyanlar ile diğer beyanlar arasındaki farklılık belirtilmiş; ayrıca kanunun 33 ncü maddesindeki vergi değerini tadil

eden sebeplerin doğması halinde mükellefiyetin ne zaman başlıyacağı yeniden düzenlenen (b) fıkrası ile açıklığa kavuşturulmuştur. Keza tasarının 33 ncü maddesine eklenen 8 numaralı fıkra sebebiyle (b) fıkrasının şümulü genişletilmiştir. Gerçekten 33 ncü maddenin 1 - 7 numaralı fıkralariyle 8 numaralı fıkrasında yer alan değişiklik sebeplerinde mükellefiyetin başlaması konusunda bâriz farklılıklar vardır. Yeni bina inşa olunması 33 ncü maddede sayılan haller arasında bulunduğundan fıkrada, bu halin tekrar zikredilmesine lüzum görülmemiştir. Bu arada mükellefiyetin sona ermesine mütaallik maddenin son iki fıkrası hükmü de konuya açıklık getirilmesi amaciyle yeniden düzenlenmiş bulunmaktadır.

Madde 7. — Tasarının bu maddesiyle, gerek 7 ve 8 nci maddelerde yapılan değişiklik gerekse verginin bünyesi icabı olarak kanunun 10 ncu maddesinin sonuna, bir mükellefe ait binaların aynı beyannamede birleştirilerek beyan olunacağını gösterir bir fıkra eklenmektedir.

Bu hükümler, eskiden olduğu gibi, aynı mükellefe ait bir vergi dairesi faaliyet bölgesi içindeki binaların aynı hesapta toplanabilmesi ve vukubulacak değişikliklerin kolayca takibedilebilmesi amacı güdülmektedir.

Fıkra metninden de görüleceği gibi bu hüküm, aynı mükellefe ait binaların muhtelif beyannamelerle bildirilmesi halinde ortaya çıkacak karışıklığa da engel olacaktır.

Madde 8. — Tasarının bu maddesiyle, Arazi Vergisinin konusunu tarif eden 12 nci madde yeniden düzenlenmiş bulunmaktadır.

Arsanın ne olduğu, yürürlükten kaldırılan 1833 sayılı Kanunda bulunmadığı nazara alınarak bu kanunla bir tarif getirilmiş ise de bu hükmün yeteri olmadığı İmar ve İskân Bakanlığı ile yapılan yazışmalardan anlaşılmıştır.

Bilhassa, belediye sınırları içinde veya dışında bulunan parsellenmemiş arazinin de bâzı ahvalde arsa sayılabileceği ileri sürülmüştür. Ancak, bir taraftan kanuna kısa ve herkesin anlıyabileceği bir tarif getirilmesi zarureti, diğer taraftan arsa tarifi konusunda çıkacak ihtilâfların ve uygulamada karşılaşılacak zorlukların verginin tatbikini geciktirebileceği düşüncesiyle mer'i kanundaki arsa tarifi, belediye sınırları içi itibariyle aynen bırakılmakla beraber daha hangi arazinin, belediye sınırları içinde, mücevir sahalarda ve hızlı gelişme gösteren yerlerde arsa sayılabileceği yetkili bakanlıkların teklifi nazara alınarak hazırlanacak ve Bakanlar Kurulu kararıyle yürürlüğe konulacak bir yönetmeliğe bırakılmış ve bunların ihtilâfa mahal vermiyecek genişlikte ve açıklıkta yönetmelikte tanımlanmasının uygun olacağı düşünülmüştür.

Madde 9. — Tasarının bu maddesiyle Arazi Vergisinden geçici olarak muaf tutulacak araziye ilişkin kanunun 15 nci maddesi hükmü yeniden düzenlenmektedir.

Kanunun 15 nci maddesinde teknik, ekonomik ve ekolojik bakımlardan gerekli şartları haiz arazide yeniden fidanla dikim, aşılama veya yeniden yetiştirme suretiyle meydana getirilen çeşitli ağaçlık, meyvelik, bağ ve bağçeye değişik sürelerle geçici muaflık tanınması öngörülmektedir. Ancak, kabul edilen süreler çok fazla olduğu gibi muaflıktan yararlanacak yerlerin tek tek sayılması konuyu hâfızada tutmayı da zorlaştırmıştır. Bu sebeple, yeniden dikim, aşılama ve yeniden yetiştirme suretiyle ağaçlık, meyvalık, bağ ve bahçe haline getirilen araziye âzami 10 yıl geçici vergi muaflığı tanınacağının genel olarak belirtilmesi ve muafiyet verilecek haller ile bunların şart ve sürelerinin Tarım ve Orman bakanlıklarının görüşü alınarak Maliye Bakanlığınca tesbiti ve Bakanlar Kurulu kararıyle yürülüğe konulacak bir yönetmelikte gösterilmesi daha uygun bulunmuştur.

Maddenin diğer fıkralarında yapılan değişiklik ise metni yeni düzenlemeye intibak ettirmekten ibarettir.

Madde 10. — Tasarının bu maddesiyle kanunun 16 nci maddesi yürürlükten kaldırılmaktadır. Gerek kanunda mevcudolan ve gerekse tasariyle derpiş olunan değerleme esasları ve geçici muaflık hükümleri, küçük çiftçileri yeteri derecede korumakta ve teşvik etmekte olduğundan, bunların dışında bir istisna tanınmasına gerek bırakmamaktadır.

Diğer taraftan, maddede yazılı istisna, küçük çiftçilik istisnası olduğu halde kanunlaşan metinle büyük çiftçilere de teşmil edilmek suretiyle vergide, iktidar prensibine aykırı bir durum ortaya çıkmış ve böylece Arazi Vergisinin verimi önemli surette azaltılmıştır.

Bu sebeplerle küçük çiftçilik istisnasının tamamen terki uygun bulunmuştur. Kaldı ki böyle bir istisnanın gereği olmadığı herkesin kendi iktidarına göre vergi vermesi daha doğru ve adalete uygun bulunduğu belirtilerek mezkûr hükmün metinden çıkarılması yönünde çiftçi vatandaşların da mütaaddit talepleri mevcuttur.

Vergi nisbetleri de göz önünde tutulduğu, takdirde, orta büyüklükte araziye sahip çiftçilerin dahi ödiyecekleri vergi, bu istisnanın kaldırılmış olmasına rağmen, pek cüzi olacaktır.

Madde 11. — Tasarının 4 ncü maddesinde de belirtilmiş olduğu üzere, Emlâk Vergisinin aynı karakterde bir vergi oluşu sebebiyle vergi nisbetlerinde öngörülen değişikliğe paralel olarak, toplama ve aile reisi beyanları hükümlerine de mahal kalmadığı düşünülmüştür.

Madde 12. — Bina Vergisi nisbetine ilişkin 8 nci maddenin tadil gerekçesinde açıklanan sebeplerle müterakki şekildeki Arazi vergisi nisbeti de Bina Vergisine benzer bir surette binde 10 olarak tek nisbete irca edilmekte ancak arsalardan alınacak vergi nisbeti ise aynen muhafaza edilmektedir.

Madde 13. — Tasarının bu maddesi ile kanunun Arazi Vergisinde mükellefiyetin başlaması ve bitmesine ilişkin hükümlerini kapsıyan 19 ncu maddesi hükmü tasarının 9 ncu maddesinin gerekçesinde izah olunan sebeplerle ve maddeler arasında eşitliği sağlamak üzere, yeniden düzenlenmiş ve ayrıca bir (c) fıkrası eklenerek Arazi Vergisinde muafiyetin sukut etmesi halinde mükellefiyetin hangi tarihte başlıyacağı hususundaki boşluk doldurulmuştur.

Diğer taraftan kanunun 19 ncu maddesine eklenen iki fıkra ile Arazi Vergisinde tereddütler doğurabilecek bâzı hallere açıklık getirilmiştir.

Kanun hükümlerine göre deprem, su basması, yangın gibi sebeplerle binaların yanması, yıkılması halinde, bu binaların işgal ettikleri sahalar bu olayın vukubulduğu yılı takibeden bütçe yılından itibaren arsa haline gelmekte ve vergiye tabi olmaktadır. Bu halin mükellefleri müşkül durumda bırakacağını açıklamaya lüzum yoktur. İşte bu gibi hallerde yanan, yıkılan binaların arsalarından iki yıl süre ile vergi alınmamasını sağlamak üzere maddeye bir fıkra eklenmiştir.

Keza üzerine bina yapılan arazinin Arazi Vergisi mükellefiyetinin ne zaman sona ereceği hususunda kanunda bir açıklık bulunmadığından, bu boşluk maddeye eklenen ayrı bir fıkra ile giderilmiştir.

Madde 14. — Tasarının bu maddesiyle, kanunun 20 nci maddesine bir fıkra eklenmektedir. Bir vergi dairesi faaliyet bölgesi içindeki bir mükellefe ait arazinin bir beyannamede, arsaların ise diğer bir beyannamede birleştirilerek beyan edilmesini öngören bu hükümle, eskiden olduğu gibi aynı mükellefe ait arazinin veya arsaların aynı hesapta toplanabilmesi ve vâkı olacak değişkliklerin kolayca takibedilebilmesi amacı güdülmüştür.

Madde 15. — Tasarının bu maddesi ile muhtelif zamanlarda ve muhtelif sebeplerle çıkarılmış olan özel kanunlarla tanınmış Bina ve Arazi vergileri ile ilgili muaflık ve istisna hükümleri kaldırılmıştır.

Emlâk Vergisi Kanununun Bina ve Arazi Vergisine ait daimî ve geçici muaflıklar ve istisnalarla ilgili hükümlerinin tetkikinde görüleceği üzere bu yeni kanun muafiyet ve istisna konularını çok geniş olarak kapsamına almış bulunmaktadır. Gerçekte reel vergilere ilişkin kanunlarda muafiyet ve istisna konuları çok az bir yer işgal etmekte iken bizim kanunumuzda muafiyet ve istisnaların geniş tutulması yanında ayrıca özel kanunlarla tanınmış muaflık ve istisna hükümlerinin saklı tutulması vergide eşitlik ilkesini bozmakta ve bu durum vergilendirme işleminde zorluklar yaratmaktadır.

Diğer taraftan mahallî idarelerin başlıca gelir kaynağını teşkil eden Emlâk Vergilerinde bâzı kuruluşlara muaflık ve istisnalar tanınması verginin verimliliğine menfi yönde etki yaptığı gibi mahallî idarelerin finansman kaynaklarını da azaltıcı bir sonuç doğurur. Kaldı ki, özel kanunlarla

belli kurum ve kuruluşlara muafiyet ve istisna tanınması mal ve hizmet üretimi yapan müesseseler arasındaki eşit imkânları da bozar.

Kısaca arz edilen sebeplerle kanunda yer alan muafiyet ve istisnalar yeter görülerek kanunun 22 nci maddesi hükmünün kaldırılması cihetine gidilmiştir.

Kaldırılan bu hüküm yerine konulan madde ile, Bina ve Arazi vergileri ile ilgili muaflık ve istisna hükümlerinin Emlâk Vergisi Kanununa bir hüküm eklenmek veya bu kanun hükümlerinde değişiklik yapılmak suretiyle düzenlenmesi esası getirilmiştir.

Yapılan bu değişiklik ile Emlâk Vergisinin muaflık ve istisna hükümlerinde birlik sağlanması ve hükümler arasındaki organik bağın kurulması amacı güdülmüştür.

Şu kadar ki, 31 . 5 . 1963 tarih ve 244 sayılı Kanun gereğince yapılan ve Devletimizi uygulamakla yükümlü kılan Milletlerarası Andlaşmalar ile tanınan muaflık ve istisnalar 41 nci maddeye eklenen bir fıkra ile saklı tutulmaktadır.

Madde 16. — Bu madde ile Emlâk Vergisi Kanununun beyanname verme ve bildirimde bulunma süresine dair 23 ncü maddesi yeniden tedvin edilmiş ve gerek genel beyanların, gerekse ara beyanların yapılacağı süreler açıklıkla tesbit olunmuştur. Mevcut hükme göre bina ve arsalar için beş yılda, arazi için on yılda bir yapılacak genel beyanlara ait süreler ileriki yıllarda birliğini kaybedecek bir istikamette değişebilirdi. Bu ise bina ve arsalarda beş ve arazide on yılda bir değerlerin aynı esasa göre gözden geçirilmesi imkânını ortadan kaldırır. Yapılan değişiklikle bu mahzur bertaraf edilmiş ve genel beyanın ne zaman yapılacağı hususuna açıklık getirilmiştir.

Diğer taraftan yeni inşa edilen binalara ait bildirim süresi, kanunun 5 nci maddesinde 2 ay, 23 ncü maddesinde ise üç ay olarak zikredilmiş; arazide ise geçici muaflığa ait bildirimler kanunun 15 nci maddesinde, içinde bulunulan bütçe yılı olarak kanunun 33 ncü maddesine giren aynı haller için ise kanunun 23 ncü maddesinde üç aylık bir süre olarak hükme bağlanmıştır. Aynı konulara ait tesbit edilen bu farklı sürelerin karışıklık yaratacağını açıklamaya lüzum yoktur. İşte kanunun zikredilen maddelerinde yer alan farklı bildirim süreleri, tasarının bu maddesi ile bir esasta birleştirilmiştir. Bu arada mükellefiyetin müteakıp bütçe yılından itibaren başlıyacağı göz önünde tutularak ara beyannamelerin de, içinde bulunulan bütçe yılı içerisinde verilmesi esası getirilmiştir.

Diğer taraftan bütçe yılının son üç ayı içerisinde vukubulan değişikliklerin bildirilmesine bir zaman bırakmak için bu hallerde, beyannamelerin değişikliğin vukubulduğu tarihten itibaren üç ay içerisinde verileceği özel olarak belirtilmiştir.

Böylece değişikliklere ait beyanlara istinaden yapılacak tarh ve tahakkuklarda karışık durumların ortaya çıkması önlenmiştir.

Keza, kanunun 33 ncü maddesine eklenmesi öngörülen 8 numaralı fıkranın gereği olarak maddeye (d) fıkrasının eklenmesi zarureti hâsıl olmuştur. Gerçekten, genel beyanlar arasında herhangi bir sebeple devamlı olarak değerlerinde % 25 ten fazla artış veya azalış görülen bir bölgedeki emlâkin değerlerinin değiştirilmesini öngören beyannamelerin, diğer değişikliklerdeki gibi olayın vukuu tarihine değil, mükelleflerin Maliye Bakanlığınca beyana dâvet edilmeleri tarihine bağlanması zaruri görülmüştür.

Ayrıca kanunun 23 ncü maddesindeki ilgili vergi dairesi, emlâkin bulunduğu yerdeki ilgili vergi dairesi olarak değiştirilerek, beyanın yapılacağı vergi dairesi açıkça belirtilmiştir.

Öte yandan, gerek genel beyan gerekse ara beyan sürelerini bir misline kadar uzatmaya ilişkin Maliye Bakanlığı yetkisi, vergileme prensiplerine uygun olarak, sadece genel beyan süresine inhisar ettirilmiş ve genel beyanların bir disiplin içerisinde yapılabilmesini sağlamak amaciyle mükelleflerin beyanname verme tarihlerini kanuni beyan süresi içinde tesbit etme konusunda vergi dairelerini yetkili kılacak bir hüküm de maddeye eklenmiştir.

Madde 17. — Tasarının bu maddesiyle bina, arazi ve arsaların vergilendirilmesi için alınacak beyannamelerin şekli ve muhtevasına ait kanunun 24 ncü maddesi hükmü, açıklığa kavuşturulmak suretiyle yeniden düzenlenmiş bulunmaktadır.

Madde 18. — Kanunun 25 nci maddesi ile köylerde bulunan bina ve arazinin beyanında bir kolaylık sağlanmış ve bu emlâkin beyanname verilmesine lüzum kalmaksızın köy kıymet beyanı defterine yazdırılması usulü kabul edilmiştir. Fakat aynı mükellefin belediye sınırları içinde emlâki varsa bunlar için beyanname verecektir. Bu hal bir vergi dairesi faaliyet bölgesi içinde bulunan ve bir mükellefe aidolan emlâkin bir kısmının beyanname ile bildirilmesi, bir kısmının ise kıymet beyanı defterine yazılması gibi mükellef hesabının takibini zorlaştıran bir durum yaratacaktır. Kaldıki bir kısım emlâkini beyanname ile bildiren bir mükellef için diğer emlâkini de aynı beyannameye dâhil ederek bildirmek bir külfet teşkil etmiyeceği gibi gerek tarh gerekse tahsil bakımından mükellef için de kolaylık sağlıyacaktır. İşte bu sebeple tasarının bu maddesi ile kanunun 25 nci maddesi yeniden düzenlenmiştir. Bu suretle belediye sınırları içinde bulunan bina ve arazisi dolayısiyle beyanname vermek mecburiyetinde olanların, köylerde bulunan bina ve arazisini de aynı beyannamede göstermeleri mecburiyeti konulmuş ve böylece sadece köylerde bina ve arazisi bulunan mükelleflerin beyanlarını muhtarlıklara yapması ve köy kıymet beyanı defterine yazdırması esası muhafaza edilmiştir.

Keza, beyan esnasında köyde bulunmıyanların kıymet beyanı defterini imzalamak için köye gelmek mecburiyetinde kalmamalarını buna mukabil vergi dairelerine verilecek beyannamelerden muhtarların da haberdar edilmelerini sağlıyan hükümler ilâve olunmuştur.

Madde 19. — Tasarının bu maddesiyle kanunun, muhtar ve ihtiyar kurulunun görevlerine ilişkin 26 nci maddesinin ilk fıkrası hükmü, tamamlanmak amaciyle, yeniden düzenlenmiştir.

Yeniden düzenlenen bu hükümle muhtar ve ihtiyar kurullarına, mükellef beyanlarını köy kıymet beyanı defterlerine geçirip, kira bedeli ve vergi değerleri haricolmak üzere doğruluğunu tasdik ettikten sonra, beyanda bulunmıyan mükelleflerin isimlerini ve biliniyorsa adreslerini de vergi dairesine bildirmesi görevi verilmektedir.

Bu suretle bina ve arazinin beyan dışı kalmasının önlenilmesi ve eşit bir vergileme sağlanılması mümkün olacaktır.

Madde 20. — Kanunun 27 nci maddesi ile sadece beş veya on senede bir defa yapılacak beyanlar için bir aylık ek süre tanınmış, ara beyanlar için bir ek süre tanınmamıştır. Bu halde ara beyanlar için Vergi Usul Kanununun 342 nci maddesine göre 15 günlük ek süre uygulanacaktır. Tasarının bu maddesi ile ara beyanlar için de özel bir ek süre tanınmış ve yapılan değişiklikle bu ek süre bütün Emlâk Vergisi beyanlarına teşmil edilmiştir.

Diğer taraftan, bir aylık ek süre yeter görülmiyerek bu süre iki aya çıkarılmıştır.

Madde 21. — Kanunun 25 nci maddesiyle köylerde bulunan bina ve arazinin beyanında sahiplerinin okuma - yazma durumları göz önünde tutularak kendilerine bir kolaylık sağlanmak üzere muhtarlıklara beyanda bulunma imkânı sağlanmıştır. Kanunun bina, arazi ve arsaların ayrı hesaplarda toplanıp takibedilmesini öngören hükümleri karşısında, beyannamede gösterilen emlâkin bir kısmının belediye sınırları içinde bir kısmının da köylerde bulunması halinde, köylerde bulunan emlâke isabet eden verginin tefriki büyük zorluklar doğuracak ve bunun sonucu olarak 30 ncu maddenin ikinci fıkrası hükmü işlemez hale gelecektir.

Bu durumun bertaraf edilmesi için sadece köy beyanı defterine yazdırılan bina ve araziye ait verginin Kasım ayı içinde ödenmesi uygun görülmüş ve fıkra hükmü bu hususu sağlıyacak şekilde değiştirilmiştir.

Öte yandan, ödeme aylarının bölgelerin özelliklerine göre sadece iller itibariyle değiştirilebilmesi memleketimizin gerçeklerine tam bir uygunluk arz etmediğinden daha seyyal ve objektif bir uygulama sağlamak amaciyle maddenin üçüncü fıkrasındaki «iller itibariyle» deyimine yer verilmemiştir.

Madde 22. — Tasarının bu maddesiyle, beyanı mütaakıp vergi dairesince yapılacak işlemleri gösteren kanunun 31 nci maddesi yeniden düzenlenmektedir. Ancak, bu düzenleme, kanunun 37 nci maddesinde yer alan hüküm muvacehesinde, mevcut tekrarları önlemek için «inceleme yetkisi» deyiminin metinden çıkarılmasını ve maddenin son fıkrasına açıklık getirilmesini kapsamaktadır.

Bilindiği üzere, mevcut hükümde, «Takdir farkının reyiç bedelin yüzde ellisine tekabül eden kısmı için ceza uygulanmaz», ifadesi kullanılmıştır. Takdir farkı ile mukayeseye esas alınacak «Rayiç bedel» hem beyan edilen hem de takdir sonunda bulunan rayiç bedel olarak anlaşılmaya müsaidolduğundan, «Rayiç bedel» deyimi yerine maddenin amacına uygun olarak «Beyan edilen bedel» deyimi kullanılmıştır.

Ayrıca, beyanlarda vâkı olacak yanılmanın rayiç bedelden yüksek beyanda bulunma yönünden de olabileceği göz önünde bulundurulmuş ve bu halde hesaplandığı anlaşılan fazla verginin terkin ve mükelleflerine iade olunacağı sarahaten belirtilmiştir.

Madde 23. — Tasarının bu maddesiyle kanunun 32 nci maddesinin son fıkrasına açıklık getirilmiştir. Gerçekten maddenin ilk iki fıkrasında, 27 nci maddede yazılı ek sürelere rağmen beyanda bulunulmadığı takdirde verginin, 31 nci maddede adı geçen memurlar marifetiyle takdir edilen vergi değerleri üzerinden idarece tarh olunacağı, bu tarhiyata itiraz olunduğu takdirde mükellefin yeniden beyana davet edilmiş sayılacağı ve 15 gün içinde beyanda bulunulursa bu beyan üzerinden tarh ve tahakkukun yapılacağı belirtilmekle yetinilmiş, tahsil işleminin nasıl yürütüleceği açıkça belirtilmemiştir.

Yapılan değişikliğe göre, beyan olunan değer üzerinden hesaplanan vergi tahsil edilecek ve itiraz bu değerle takdir olunan değer arasındaki fark ile bu farka isabet eden vergiye inhisar edecektir. Bu suretle de, doğacak anlaşmazlıklar büyük ölçüde önlenmiş olacaktır.

Madde 24. — Tasarının bu maddesiyle kanunun 33 ncü maddesinin 2 numaralı fıkrası değiştirilmektedir. Filhakika 2 numaralı fıkrada, binada mevcut sabit istihsal tesislerinin kısmen veya tamamen kaldırılması vergi değerini tadil eden sebebolarak belirtilmiştir.

Halbuki, sabit istihsal tesislerinin binaya konluması tadil sebebi sayılmadığı gibi esasen kanunun 7 nci maddesinde sabit istihsal tesisatına ait değerlerin vergi matrahına alınmıyacağı hükme bağlanmış bulunmaktadır. Bu nedenlerle, fıkrada fuzulen yer alan ibare çıkarılmıştır.

Diğer taraftan, 33 ncü maddeye 8 numaralı fıkra ile, her hangi bir sebep yüzünden bir şehir, kasaba veya köyün tamamında devamlı olmak üzere bina veya arazi değerlerinde % 25 i aşan oranda artma veya eksilme olması hali tadil sebebi olarak ilâve edilmiştir.

Gerçekten, 5 ve 10 senelik genel beyan süreleri arasında, sulama tesislerinin yapılması, barajlar inşa edilmesi ve saire gibi sebeplerle devamlı şekilde değer artışı vukubulduğu veya muhtelif sebeplerle değer azalışı meydana geldiği takdirde genel beyan tarihine kadar eski değer üzerinden vergi alınması vergi adaleti prensipleriyle bağdaştırılamamaktadır.

Aynı maddenin son fıkrası hükmü ise 9 ve 19 ncu maddelerde aynen yer aldığından burada ayrıca tekrarına lüzum görülmemiştir.

Madde 25. — Tasarının bu maddesiyle, kanunun 22 nci maddesinde yapılan değişikliğin bir sonucu olarak yürürlükten kaldırılan kanun ve hükümlerin açıklığa kavuşturulması amaciyle 41 nci maddeye 4 numaralı bir bent eklenmesi zorunlu görülmüştür. Ancak, 31 . 5 . 1963 tarih ve 244 sayılı Kanun gereğince yapılan ve Devletimizi uygulamakla yükümlü kılan Milletlerarası Andlaşmalar ile tanınan muaflık ve istisnalar saklı tutulmuştur.

Madde 26. — Tasarının bu maddesi, kanuna 20 . 7 . 1971 tarih ve 1446 sayılı Kanunun 5 nci maddesiyle eklenen geçici 6 nci madde hükmünü, her hangi yanlış anlamaya meydan vermemek üzere, saklı tutmaktadır. Bu suretle kanunda yapılan değişikliklerin tarih itibariyle farklı olmasının ihtilâfa yol açması endişesi önlenmiş olacaktır.

Madde 27 ve 28. — Yürürlük ve yürütmeye ilişkindir.

59 No. lu Geçici Komisyon raporu

Millet Meclisi
59 No. lu Geçici Komisyonu *8 . 2 . 1972*
Esas No. : 1/546
Karar No. 2

Yüksek Başkanlığa

29 . 7 . 1970 tarih ve 1318 sayılı Finansman Kanunu ile bâzı vergi kanunlarının değiştirilmesi hakkında kanun tasarısı, 29 . 7 . 1970 tarih ve 1319 sayılı Emlâk Vergisi Kanununun bâzı maddelerinin kaldırılması, değiştirilmesi ve bu kanuna bâzı hükümler eklenmesi hakkında kanun tasarısı; Malî denge kanunu tasarısı; Afyon Milletvekili Hamdi Hamamcıoğlun'un, 1318 sayılı Emlâk Alım Vergisi Kanununa bâzı fıkralar eklenmesi hakkında kanun teklifi; Kayseri Milletvekili Enver Turgut ve 6 arkadaşının, 1318 sayılı Emlâk Alım Vergisi Kanuna iki fıkra eklenmesi hakkındaki kanun tekliflerini görüşmek üzere Genel Kurulun 17 . 11 . 1971 tarihli 5 nci Birleşiminde kurulması kabul edilmiş bulunan Geçici Komisyonumuz, 29 . 12 . 1971 tarihinde Başkanlık Divanı seçimini yaparak çalışmalarına başlamış olup ilk olarak 1/546 Esas No. lu Emlâk Vergisi Kanununun bâzı maddelerinin kaldırılması, değiştirilmesi ve bu kanuna bâzı hükümler eklenmesi hakkındaki kanun tasarısını ele alarak Maliye Bakanlığının temsilcilerinin de iştirakiyle tetkik ve müzakere etmiş ve neticede:

Verginin bünyesine ve tatbikatta sağlıyacağı kolaylığa uygun değişiklikleri kapsıyan tasarı, Geçici Komisyonumuzca genel olarak benimsenmiş ve uygun görülen değişiklikler aşağıda gerekçeleriyle arz edilmiştir:

Tasarının başlığı Geçici Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Madde 1. — Bina Vergisinden devamlı olarak muaf tutulacak binaları gösteren tasarının 4 ncü maddesinin tereddüt doğurup ihtilâf yaratabilecek redaksiyon hatalarının giderilmesi amacını taşıyan bu madde Geçici Komisyonumuzca aynen benimsenmiş ve amatör spor kulüplerinin kurulup gelişmesini teşvik için, bunlara ait binaların, Gelir veya Kurumlar Vergisine tabi işletmelerine aidolmamaları veya bunlara tahsis edilmemeleri şartiyle, vergiden muaf tutulmalarını sağlıyan (o) fıkrası madde metnine eklenerek Geçici Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Madde 2. — Bu madde ile değiştirilmesi öngörülen kanun tasarısının 5 nci maddesindeki fıkra hükümleri genellikle tam cümleler halinde kaleme alınmış ve bu düzenleme Geçici Komisyonumuzca da benimsenmiş olduğundan madde başında yer alan ve bir tekrardan ibaret kalan «Aşağıda yazılı binalar Bina Vergisinden geçici olarak muaftır.» ibaresi metinden çıkarılmıştır.

Maddenin (a) fıkrası, özellikle köy ve küçük kasabalardaki uygulamalarda karşılaşılabilecek zorluk ve ihtilâfları önlemek için, faydalı alan ölçüsüne yer verilmemek suretiyle yeniden düzenlenmiş ve Hükümet tasarısında yer alan «25 000 liradan az olmamak üzere vergi değerinin 1/5 i» şeklindeki miktar ölçüsü de bugünkü bina değerlerinin üksek oluşu göz önünde bulundurularak «50 000 liradan az olmamak üzere, vergi değerinin 1/4 i» ölçüsüne yükseltilmiştir.

Bu suretle, mesken olarak kullanılan yeni yapılarda mükellefin ilk yıllarda daha az bir vergi ödenmesi sağlanmış, bunun yanında, mahallî idarelerin gelir ihtiyacı ve mükellefin vergi ödeme olanağı göz önüne alınarak muafiyet süresinin 5 yıl olarak tesbit ve kabulü uygun görülmüştür.

Öte yandan, mevcut binalara yapılacak ilâvelerin geçici muaflıktan ne şekilde yararlandırılacağına ilişkin fıkranın üçüncü bendi de, faydalı alan ölçüsüne yer verilmemesi ve bu halin kanunun 33 ncü maddesi gereğince esasen tadil sebebi kabul edilip ilâvenin yapıldığı bina değerinin yeniden beyana tabi tutulmasının 23 ncü madde icabından bulunması göz önünde tutularak yeniden düzenlenmiştir.

Maddenin (b) ve (c) fıkraları aynen kabul edilmiş, (d) fıkrası ise, madde başında yer alan ibare çıkarıldığından, tam cümle halinde olacakşekilde Geçici Komisyonumuzca kaleme alınmıştır.

Madde 3. — Köy binalarına istisna tanıyan 1319 sayılı Kanunun 6 ncı maddesindeki değer hadlerinin azaltılmasını öngören bu madde, köylerdeki imar faaliyetlerini ve belediye hudutları dışındaki yatırımları yeterince destekliyemiyeceği düşüncesiyle Geçici Komisyonumuzca benimsenmemiş ve tasarı metninden çıkarılmıştır.

Madde 4. — 1319 sayılı Kanunun, ilçe ve aile itibariyle toplama yapılmasını öngören 7 nci maddesinin üç ve dördüncü fıkralarını kaldırarak verginin bünyesine uygun şekilde bina birimlerinin tek tek vergilendirilmesi imkânını getiren Hükümet tasarısının bu maddesi 3 ncü madde olarak Geçcii Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Madde 5. — Reel verginin karakteristik özelliklerinden bir diğeri olan bina birimlerinin tek nisbet üzerinden vergilendirilmesini sağlayan tasarının bu maddesi 4 ncü madde olarak Geçici Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Ancak, mülk konut yapımını teşvik amaciyle sahiplerince mesken olarak kullanılan bina veya dairelerin genel nisbette daha az bir nisbette vergiye tabi tutulmasını ve ayrıca bu uygulamanın Türkiye sınırları içinde mevcudolan sadece bir meskene hasredilmesini teminen maddeye bir ikinci fıkra eklenmesi uygun görülmüştür.

Öte yandan, tasarı ile getirilmesi teklif edilen ikinci fıkra ise, şehirlerin gelişi güzel yapılarla dolmasını ve arsa spekülâsyonu suiistimallerini önlemek amacını tam olarak gerçekleştirmek fakat, âdil olmıyan uygulamalara da yer vermemek için redaksiyona tabi tutularak ve üçüncü fıkra olarak Geçici Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Madde 6, 7 ve 8. — Tasarının bu maddeleri 5, 6 ve 7 nci maddeler olarak Geçici Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Madde 9. — Tasarının bu maddesi 8 nci madde olarak ve (c) fıkrasında derpiş edilen ««Azamî 10 yıl» lık süre «Azamî 15 yıl» şeklinde düzeltilerek Geçici Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Madde 10 ve 11. — Tasarının bu maddeleri 9 ve 10 ncu maddeler olarak Geçici Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Madde 12. — Para değerindeki düşme ve gayrimenkul değerlerindeki artma oranı arazinin hâsıla değerindeki artış oranının çok üstünde olduğu nazara alındığında arazi sahiplerinin ağır bir vergi yükü altına girmesini gerektireceği düşünülen binde 10 vergi oranı binde 6 ya indirilmek suretiyle tasarının 12 nci maddesi 11 nci madde olarak Geçici Komisonumuzca tadilen kabul edilmiştir.

Madde 13, 14 ve 15. — Tasarının bu maddeleri 12, 13 ve 14 ncü maddeler olarak Geçici Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Madde 16. — Beyanname verme sürelerini tâyin eden bu maddenin (a) fıkrasında bir taraftan bina ve arsalar, diğer taraftan arazi için ayrı genel beyan dönemleri tesbit edilmesi, eşit olmıyan bir vergilendirme getireceği düşüncesiyle benimsenmemiş ve genel beyan süresi, bina ve arazi vergi değerlerinin belli ve kısa dönemler içinde gözden geçirilmesine imkân vermek bakımından, beş yıllık dönemde birleştirilmiştir.

Maddenin diğer fıkraları aynen benimsenmiş ve 15 nci madde olarak Geçici Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Madde 17. — Tasarının bu maddesi 16 nci madde olarak ve tatbikatta kolaylık ve basitlik sağlıyacak bâzı redaksiyon düzeltmeleri yapılarak Geçici Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Maddenin ikinci fıkrasından «hesaplanan vergisi», (a) bendinden «faydalı olanı», (c) bendinden «yıllık gayrisâfi hasılât tutarı» ile eş anlamlı «verim gücü» ibarelerinin çıkarılması (a), (b) ve (c) bentlerine parantez içine alınan «vergi değeri» ibaresinden önce «rayiç bedeli» ibarelerinin eklenmesi bu kabîldendir.

Madde 18. — Tasarının bu maddesi, il ve ilçe merkezi olmıyan beldelerde de mükelleflere bir kolaylık olmak üzere, köylerdeki gibi kıymet beyanı defterlerine yazılı ve sözlü beyanların kaydedilebilmesi ve mükelleflere, dilediklerı takdirde, beyan süresi içinde, ilgili vergi dairelerine aynı şekilde yazılı ve sözlü başvurabilme imkânını sağlyan bir fıkranın eklenmesi, bunun gereği olarak da, diğer fıkraların redaksiyona tabi tutulması ve madde numarasının 17 olarak değiştirilmesi suretiyle Geçici Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Madde 19. ve 20. — Tasarının bu maddeleri 18 ve ve 19 ncu maddeler olarak Geçici Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Madde 21. —1319 sayılı Kanunun 30 ncu maddesinin iki ve üçüncü fıkralarını değiştirmek amacını güden bu maddenin numarası 20 olarak düzeltilmiş ve emlâke ilişkin tasarruf kısıtlamalarını da kapsıyacak şekilde madde yeniden Geçici Komisyonumuzca kaleme alınmıştır.

Her ne kadar, Vergi Kanununun 9 ve 19 ncu maddelerinde, kanunların verdiği yetkiye dayanılarak oturulması, kullanılması veya tasarrufu yasaklanan bina ve araziye ilişkin vergilerin yasaklama süresince alınmıyacağı derpiş edilmiş ise de bu hükümlerin tasarrufa kısıtlama getiren kanun ve diğer mevzuatı kapsamıyacağı, aksi kabul edilse bile âdil bir uygulama olmıyacağı düşünülmüştür. Çükün, özellikle İmar Kanununun ve belediye imar plânlarının uygulanmasından doğan bu kabîl kısıtlamalar tam bir tasarruf yasaklaması mahiyetinde değildir.

Bu sebeple 9 ve 19 ncu madde hükümlerinin tasarrufun tamamen yasaklanması hallerinde uygulanması prensibolarak benimsenmiş ve İmar Kanunu gibi kamu düzeni koyan kanun ve mevzuat gereğince tasarrufu kısıtlanan emlâke ilişkin vergilerin, kısıtlama süresince sadece 1/10 oranında alınması uygun görülerek maddeye bu amacı belirten hükmler eklenmiş ve her hangi bir yanlış anlamaya meydan verilmemesi için kanunun 9 ve 19 ncu madde hükümlerinin sakh olduğu ayrıca belirtilmiştir.

Kısıtlamanın sona ermesini takibeden bütçe yılından itibaren vergi, emlâkin tüm vergi değeri üzerinden ödenecek ve kısıtlamaların neler olduğu, tevsiki ve kısıtlamayı koyan kamu organlarının görev ve sorumlulukları Millî Eğitim, İmar ve İskân ve İçişleri bakanlıklarının mütalâası alınarak Maliye Bakanlığınca düzenlenecek bir yönetmelikte gösterilecektir.

Maddenin ilk üç fıkrası tasarı metninden alınmış ve halen yürürlükte olan maddenin son fıkrası aynen muhafaza edilmiştir.

Madde 22, 23, 24, 25 ve 26. Hükümet tasarısının bu maddeleri sırasiyle 21, 22, 23, 24 ve 25 nci maddeler olarak Geçici Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Madde 27. — Tasarının bu maddesinde, 3 ncü maddenin tasarı metninden çıkarılmış olması nedeniyle, redaksiyon düzeltmesi yapılmış ve 26 ncı madde olarak Geçici Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Madde 28. — Tasarının bu maddesi 27 nci madde olarak Geçici Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Genel Kurulun tasviplerine ar zedilmek ve öncelik ve ivedilikle görüşülmek üzere Yüksek Başkanlığa sayg rile sunulur.

Başkan	Sözcü	Kâtip	
Çorum	Mardin	Giresun	Adıyaman
A. Güler	*E. K. Aybar*	*H. İpek*	*A. Turanlı*
Amasya	Bitlis	Bolu	İzmir
(Söz hakkım mahfuzdur.)	Muhalifim	Söz hakkım mahfuzdur.	muhalifim
S. Aygün	*K. M. Akışık*	*H. İ. Cop*	*K. Önder*

Kars
Söz hakkım mahfuzdur.
İ. H. Alaca

Kars
Söz hakkım mahfuzdur.
K. Okyay

Konya
(Muhalifim muhalefet şerhim eklidir)
İ. Baran

Kütahya
(Muhalifim muhalefet şerhim eklidir)
M. Ersoy

Niğde
N. Çerezci
İmzada bulunamadı

Siirt
Söz hakkım mahfuzdur.
M. N. Oktay

Sinop
H. Biçer

Sivas
T. Koraltan

Trabzon
(Muhalifim, Söz hakkım mahfuzdur)
E. Dikmen

Muhalafet şerhi

Tahrir esasını terk edip beyan esasını getiren Emlâk Vergisi Kanunu, mülkiyet hakkına ve mülkiyet hukukuna büyük ölçüde zarar verecek ve tatbikatta ihtilâtlara sebebolacak ağır hükümleri ihtiva etmektedir.

Anayasanın Sosyal devlet ilkesine, plânın öngördüğü hedeflere ters düşen; modern vergi anlayışına, sosyal adalete aykırı olan Emlâk Vergisinin prensibine muhalif olduğum için, değişiklik tasarısının tümüne de muhalifim. 3 . 2 . 1972

Kütahya Milletvekili
Mehmet Ersoy

Muhalefet şerhi

Kanun tasarısında, evvelce meclislerimizde kabul edilmiş metinde kabul edilen vergi oranlarını çok fazla miktarda artıran; müterakki vergilendirme esasını terk ederek; küçük mülk sahiplerinin aleyhine, büyük mülk sahiplerinin lehine tecelli edecek tek ve mutlak vergi nisbeti uygulaması getiren hüküm değişikliklere muhalifim.

3 . 2 . 1972

İrfan Baran
Konya Milletvekili

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

29 . 7 . 1970 gün ve 1319 sayılı Emlâk Vergisi Kanununun bâzı maddelerinin kaldırılması, değiştirilmesi ve bu kanuna bâzı hükümler eklenmesi hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — 29 . 7 . 1970 tarih ve 1319 sayılı Emlâk Vergisi Kanununun 4 ncü maddesinin (b) fıkrasının ilk paragrafı ile aynı maddenin (c) ve (f) fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

b) İl Özel İdareleri,belediyeler ve köyler ile bunların teşkil ettikleri birlikler veya bunlara bağlı müesseselere ait :

c) Köylere ve köy birliklerine ait tarım işletme binaları, soğuk hava depoları, içmeler ve kaplıcalar ile bunlar tarafından köylünün umumi ve müşterek ihtiyaçlarını karşılamak maksadiyle işletilen hamam, çamaşırhane, değirmenler ve köy odaları :

f) Kazanç gayesi olmamak şartiyle işletilen hastane, dispanser, sağlık, rehabilitasyon, teşhis ve tedavi merkezleri, sanatoryum, prevantoryum, öğrenci yurtları, düşkünler evi, yetimhaneler, revirler, kreşler ve korunmaya muhtaç çocukları koruma birliklerine ait yurtlar ve işyerleri ile benzerleri;

MADDE 2. — Aynı kanunun 5 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Geçici muaflıklar :

MADDE 5. — Aşağıda yazılı binalar bina vergisinden geçici olarak muaftır:

a) Faydalı alanı 100 metrekareyi (100 dâhil) aşmayan binaların, bina apartman ise dairelerin, mesken olarak kullanılmak kaydiyle, (25 000) liradan az olmamak üzere vergi değerinin 1/5 i, inşaalarının sona erdiği yılı takibeden bütçe yılından itibaren 10 yıl süre ile geçici muafiyetten faydalanırlar.

Bu binaların, bina apartman ise dairelerin, mesken olarak kullanılması şartiyle, satınalma veya sair suretle iktisabolunması halinde de yukardaki muaflık hükmü kalan süre için uygulanır.

Mevcut binalara ilâveler yapılması hâlinde, yukardaki muaflık hükmü, ilâve edilen kısma ait faydalı alan ile ilâvenin yapıldığı bina veya dairenin faydalı alanı toplamları nazara alınmak suretiyle, aynı şart ve süre ile ilâve edilen kısım için de uygulanır.

Binanın, bina apartman ise dairenin, kısmen veya tamamen mesken olarak kullanılmaması halinde bu binaya veya daireye tanınmış bulunan muafiyetin bu halin vukubulduğu yılı takibeden bütçe yılından itibaren düşer.

b) Turizm Endüstrisini Teşvik Kanunu hükümleri dairesinde turizm müessesesi belgesi almış olan Gelir veya Kurumlar Vergisi mükelleflerinin adı geçen kanunda yazılı maksatlara tahsis ettikleri ve işletmelerine dâhil binaları, inşaalarının sona erdiği veya mevcut binaların bu maksada tahsisi halinde turizm müessesesi belgesinin alındığı yılı takibeden bütçe yılından itibaren 5 yıl süre ile geçici muafiyetten faydalandırılır.

c) Deprem, su basması, yangın gibi tabiî âfetler sebebiyle binaları yanan, yıkılan veya kullanılmaz hale gelen veya yangın, su baskını, yer kayması, kaya düşmesi, çığ ve benzeri (deprem hariç) âfetlerle zarar görmesi muhtemel yerlerdeki binaların vergi mükellefleri tarafından âfetin vukubulduğu veya âfete mâruz bulunduğunun yetkili kuruluşça tebliği tarihinden itibaren en geç 5 yıl içinde âfetin vukubulduğu yerde veya kamu kuruluşlarınca gösterilen yerde inşa edilen binalar inşalarının sona erdiği yılı, kamu kuruluşlarınca ilgili kanunlarına göre inşa olunup hak sahiplerine teslim edilen binalar devir edildikleri yılı takibeden bütçe yılından itibaren

59 NOLU GEÇİCİ KOMİSYONUN DEĞİŞTİRİŞİ

29 . 7 . 1970 gün ve 1319 sayılı Emlâk Vergisi Kanununun bâzı maddelerinin kaldırılması, değiştirilmesi ve bu kanuna bâzı hükümler eklenmesi hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — 29 . 7 . 1970 tarih ve 1319 sayılı Emlâk Vergisi Kanununun 4 ncü maddesinin (b) fıkrasının ilk paragrafı ile aynı maddenin (c) ve (f) fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve mezkûr maddeye (n) fıkrasından sonra (o) fıkrası ilâve edilmiştir :

b) İl özel idareleri, belediyeler ve köyler ile bunların teşkil ettikleri birlikler veya bunlara bağlı müessesesele ait :

c) Köylere ve köy birliklerine ait tarım işletme binaları, soğuk hava depoları, içmeler ve kaplıcalar ile bunlar tarafından köylünün umumi ve müşterek ihtiyaçlarını karşılamak maksadiyle işletilen hamam, çamaşırhane, değirmenler ve köy odaları;

f) Kazanç gayesi olmamak şartiyle işletilen hastane, dispanser, sağlık, rehabilitasyon, teşhis ve tedavi merkezleri, sanatoryum, prevantoryum, öğrenci yurtları, düşkünler evi, yetimhaneler, revirler, kreşler ve korunmaya muhtaç çocukları koruma birliklerine ait yurtlar ve işyerleri ile benzerleri;

o) Gençlik ve Spor Bakanlığı Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğüne tescil edilmiş amatör spor kulüplerine ait binalar (Gelir veya Kurumlar Vergisine tabi işletmelere aidolmamaları veya bunlara tahsis edilmemeleri şartiyle).

MADDE 2. — Aynı kanunun 5 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Madde 5. — a) Mesken olarak kullanılan bina veya apartman dairelerinin, 50 000 liradan az olmamak üzere vergi değerinin 1/4'ü, inşalarının sona erdiği yılı takibeden bütçe yılından itibaren 5 yıl süre ile geçici muafiyetten faydalandırılır.

Bu binaların, bina apartman ise dairelerin, mesken olarak kullanılması şartiyle, satınalma veya sair suretle iktisabolunması halinde de yukardaki muaflık hükmü kalan süre için uygulanır.

Mevcut binalara ilâve yapılması halinde, 33 ncü maddenin (1) sayılı bendine göre beyan edilen değerden bu kısma isabet eden değer için, yukarda yazılı muafiyet aynı şart ve süre ile uygulanır.

Binanın, bina apartman ise dairenin, kısmen veya tamamen mesken olarak kullanılmaması halinde bu binaya veya daireye tanınmış bulunan muafiyet bu halin vukubulduğu yılı takibeden bütçe yılından itibaren düşer.

b) Turizm Endüstrisini Teşvik Kanunu hükümleri dairesinde turizm müessesesi belgesi almış olan Gelir veya Kurumlar Vergisi mükelleflerinin adı geçen kanunda yazılı maksatlara tahsis ettikleri ve işletmelerine dâhil binaları, inşalarının sona erdiği veya mevcut binaların bu maksada tahsisi halinde turizm müessesesi belgesinin alındığı yılı takibeden bütçe yılından itibaren 5 yıl süre ile geçici muafiyetten faydalandırılır.

c) Deprem, su basması, yangın gibi tabiî âfetler sebebiyle binaları yanan, yıkılan veya kullanılmaz hale gelen veya yangın, su baskını, yer kayması, kaya düşmesi, çığ ve benzeri (deprem hariç) âfetlerle zarar görmesi muhtemel yerlerdeki binaların vergi mükellefleri tarafından âfetin vukubulduğu veya âfete mâruz bulunduğunun yetkili kuruluşça tebliği tarihinden itibaren en geç 5 yıl içinde âfetin vukubulduğu yerde veya kamu kuruluşlarınca gösterilen yerlerde inşa edilen binalar inşalarının sona erdiği yılı, kamu kuruluşlarınca ilgili kanunlarına göre inşa olunup hak sahiplerine teslim edilen binalar devredildikleri yılı takibeden bütçe yılından itibaren 10 yıl süre ile geçici muafiyetten faydalandırılır. (Bu halde, bu maddenin (a) fıkrası hükmü uygulanmaz.)

(Hükümetin Teklifi)

10 yıl süre ile geçici muafiyetten faydalandırılır. (Bu halde, bu maddenin (a) fıkrası hükmü uygulanmaz.)

Şu kadar ki, kamu kuruluşlarınca âfet bölgesi olduğu nedeniyle inşaat yasağı konulan yerlerde yapılan binalar için bu muafiyet uygulanmaz.

Bu fıkrada yazılı muafiyetten faydalanacak mükellefler, İmar ve İskân Bakanlığının yetkili kıldığı kuruluşlardan âfete mâruz kaldıklarına dair alacakları bir belgeyi vergi dairesine ibraz etmeye mecburdurlar.

d) Fuar, sergi ve panayırlarda inşa edilen binalar (bu yerlerin açık bulunmadığı zamanlarda başka maksatlarla kullanılan binalar hariç)

Yukarda (a), (b), (c) ve (d) fıkralarında yazılı muafiyetlerden istifade için, mezkûr fıkralarda yazılı hallerin vukuunda, keyfiyetin bütçe yılı içinde ilgili vergi dairesine bildirilmesi şarttır. Ancak, bu olaylar bütçe yılının son üç ayı içinde vukubulduğu taktirde bildirim, olayın vukubulduğu tarihten itibaren üç ay içinde yapılır.

Süresinde bildirimde bulunulmazsa muafiyet, bildirimin yapıldığı yılı takibeden bütçe yılından muteber olur. Bu taktirde bildirimin yapıldığı bütçe yılının sonuna kadar geçen yıllara ait muafiyet hakkı düşer. (Köylerdeki inşaat için bildirimde bulunulmaz.)

MADDE 3. — Aynı kanunun 6 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Köy binaları için istisna :

Madde 6. — Köylerdeki binaların, (30 000) liradan az olmamak üzere, vergi değerinin 1/5 i bu vergiden müstesnadır.

Ancak, bu binalar hakkında 5 nci maddenin (a) fıkrası hükmü ayrıca uygulanmaz.

MADDE 4. — Aynı kanunun 7 nci maddesinin üç ve dördüncü fıkraları kaldırılmıştır.

MADDE 5. — Aynı kanunun 8 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Nisbet :

Madde 8. — Bina vergisinin nisbeti binde 8 dir.

Şu kadar ki, hesaplanacak vergi arsasının vergisinden az olamaz.

MADDE 6. — Aynı kanunun 9 ncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Mükellefiyetin başlaması ve bitmesi :

Madde 9. — Bina vergisi mükellefiyeti;

a) Bu kanun hükümlerine göre mükelleflerin genel beyana davet edildikleri tarihi,

b) Bu kanunun 33 ncü maddesinin 1 - 7 numaralı fıkralarında yazılı vergi değerini tadil eden sebeplerin doğması halinde bu değişikliklerin vukubulduğu, aynı maddenin 8 numaralı fıkrasında yazılı halde ise mükelleflerin beyana davet edildiği tarihi,

c) Muafiyetin sukut ettiği tarihi,

Takibeden bütçe yılından itibaren başlar.

(59 Nolu Geçici Komisyonun değiştirişi)

Şu kadar ki, kamu kuruluşlarınca âfet bölgesi olduğu nedeniyle inşaat yasağı konulan yerlerde yapılan binalar için bu muafiyet uygulanmaz.

Muafiyetten faydalanacak mükellefler, İmar ve İskân Bakanlığının yetkili kıldığı kuruluşlardan âfete mâruz kaldıklarına dair alacakları bir belgeyi vergi dairesine ibraz etmeye mecburdurlar.

d) Fuar, sergi ve panayır yerlerinde inşa edilen binalar, (Bu yerlerin açık bulunmadığı zamanlarda da kullanılanlar hariç), bu maksada tahsis edildikleri süre için vergiden muaftır.

Yukarda (a), (b), (c) ve (d) fıkralarında yazılı muafiyetlerden istifade için, mezkûr fıkralarda yazılı hallerin vukuunda, keyfiyetin bütçe yılı içinde ilgili vergi dairesine bildirilmesi şarttır. Ancak, bu olaylar bütçe yılının son üç ayı içinde vukubulduğu takdirde bildirim, olayın vukubulduğu tarihten itibaren üç ay içinde yapılır.

Süresinde bildirimde bulunulmazsa muafiyet, bildirimin yapıldığı yılı takibeden bütçe yılından muteber olur. Bu takdirde bildirimin yapıldığı bütçe yılının sonuna kadar geçen yıllara ait muafiyet hakkı düşer. (Köylerdeki inşaat için bildirimde bulunulmaz.)

MADDE 3. — Tasarının 4 ncü maddesi Geçici Komisyonumuzca 3 ncü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Aynı kanunun 8 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Nispet :

Madde 8. — Bina Vergisinin nispeti binde 8 dir.

Sahibi tarafından bizzat mesken olarak kullanılan binalarda, bina apartman ise apartman dairesinde, vergi nispeti binde 5 tir. Ancak, Türkiye sınırları içinde birden fazla meskeni bulunanların yalnız birine bu nispet uygulanır.

Şu kadar ki, yeniden inşa edilen binaların vergisi, arsasının vergisinden az olamaz.

MADDE 5. — Tasarının 6 ncı maddesi Geçici Komisyonumuzca 5 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklifi)

Yanan, yıkılan, tamamen kullanılmaz hale gelen veya vergiye tabi iken muaflık şartlarını kazanan binalardan dolayı mükellefiyet, bu olayların vukubulduğu tarihi takibeden taksitten itibaren sona erer.

Oturulması ve kullanılması kanunların verdiği yetkiye dayanılarak yasak edilen binaların vergileri, mükelleflerce keyfiyetin vergi dairesine bildirilmesi veya vergi dairesince re'sen tesbit edilmesi üzerine, bu olayların vukua geldiği tarihlerden sonra gelen taksitlerden itibaren, bu hallerin devam ettiği sürece alınmaz.

MADDE 7. — Aynı kanunun 10 ncu maddesinin sonuna aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

Bir vergi dairesi faaliyet bölgesi içindeki bir mükellefe ait binalar aynı beyannamede birleştirilerek beyan olunur.

MADDE 8. — Aynı kanunun 12 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Mevzuat :

Madde 12. — Türkiye Sınırları içinde bulunan arazi ve arsalar bu kanun hükümlerine göre Arazi Vergisi'ne tabidir,

Belediye sınırları içinde belediyece parsellenmiş arazi arsa sayılır.

Belediye sınırları içinde veya dışında bulunan parsellenmemiş araziden hangilerinin bu kanuna göre arsa sayılacağı Bakanlar Kurulu Kararı ile belli edilir.

Aksine hüküm olmadıkça bu kanunun diğer maddelerinde yer alan arazi tâbiri arsaları da kapsar.

MADDE 9. — Aynı kanunun 15 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Geçici muaflıklar :

Madde 15. — Aşağıda yazılı arazi geçici olarak arazi vergisinden muaftır :

a) Özel kanunlara göre, devlet ormanları dışında insan emeğiyle yeniden orman haline getirilmek üzere ağaçlandırılan arazi 50 yıl;

b) Toprak ve topoğrafik özellikleri ve erozyon gibi sınırlayıcı faktörler sebebiyle kültür bitkilerinin yetişmelerini engelleyen araziden; bataklık, turbiyer, çorak, makilik, çalılık, taşlık ve sair haller dolayısiyle üzerinde tarım yapılamıyan sahaların, ıslah tedbirleriyle yeniden tarıma elverişli hale getirilmesinde 10 yıl;

c) Teknik, ekonomik ve ekolojik bakımlardan gerekli şartları haiz olan arazide yeniden fidanla dikim veya aşılama veya yeniden yetiştirme suretiyle ağaçlık, meyvelik, bağ ve bahçe meydana getirilmesinde âzami 10 yıl;

Geçici olarak muaflıktan istifade için arazinin bu maddede yazılı cihetlere tahsis edilmiş olduğunun ilgili vergi dairesine bütçe yılı içinde bildirilmesi şarttır. Muafiyetler, arazinin tâyin olunan cihetlere tahsis edildiği yılı takibeden bütçe yılından başlar. Bütçe yılı içinde bildirim yapılmazsa muafiyet, bildirimin yapıldığı yılı takibeden bütçe yılından muteber olur. Bu takdirde bildirimin yapıldığı bütçe yılının sonuna kadar geçen yıllara ait muafiyet hakkı düşer.

(a) ve (b) fıkralarında yazılı muafiyet konusu arazinin bu fıkralarda gösterilen cihetlere tahsis edilmiş olup olmadığının şartları ile (c) fıkrasına göre geçici muafiyet verilecek haller, bunların şartları ve muafiyet süreleri Tarım ve Orman bakanlıklarının mütalâası alınmak suretiyle Maliye Bakanlığınca belli edilir ve Bakanlar Kurulu kararı ile yürürlüğe konulur.

MADDE 10. — Aynı kanunun 16 ncı maddesi kaldırılmıştır.

(59 Nolu Geçici Komisyonun değiştirişi)

MADDE 6. — Tasarının 7 nci maddesi Geçici Komisyonumuzca 6 ncı madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 7. — Tasarının 8 nci maddesi Geçici Komisyonumuzca 7 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 8. — Aynı kanunun 15 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Geçici muaflıklar :

Madde 15. — Aşağıda yazılı arazi geçici olarak Arazi Vergisinden muaftır :

a) Özel kanunlarına göre, Devlet ormanları dışında insan emeğiyle yeniden orman haline getirilmek üzere ağaçlandırılan arazi 50 yıl;

b) Toprak ve topoğrafik özellikleri ve erozyon gibi sınırlayıcı faktörler sebebiyle kültür bitkilerinin yetişmelerini engelliyen araziden; bataklık, turbiyer, çorak, makilik, çalılık, taşlık ve sair haller dolayısiyle üzerinde tarım yapılamıyan sahaların, ıslah tedbirleriyle yeniden tarıma elverişli hale getirilmesinde 10 yıl;

c) Teknik, ekonomik ve ekolojik bakımlardan gerekli şartları haiz olan arazide yeniden fidanla dikim veya aşılama veya yeniden yetiştirme suretiyle ağaçlık, meyvalık, bağ ve bahçe meydana getirilmesinde âzami 15 yıl.

Geçici olarak muaflıktan istifade için arazinin bu maddede yazılı cihetlere tahsis edilmiş olduğunun ilgili vergi dairesine bütçe yılı içinde bildirilmesi şarttır. Muafiyetler, arazinin tâyin olunan cihetlere tahsis edildiği yılı takibeden bütçe yılından başlar. Bütçe yılı içinde bildirim yapılmazsa muafiyet, bildirimin yapıldığı yılı takibeden bütçe yılından muteber olur. Bu takdirde bildirimin yapıldığı bütçe yılının sonuna kadar geçen yıllara ait muafiyet hakkı düşer.

(a) ve (b) fıkralarında yazılı muafiyet konusu arazinin bu fıkralarda gösterilen cihetlere tahsis edilmiş olup olmadığının şartları ile (c) fıkrasına göre geçici muafiyet verilecek haller, bunların şartları ve muafiyet süreleri Tarım ve Orman bakanlıklarının mütalâası alınmak suretiyle Maliye Bakanlığınca belli edilir ve Bakanlar Kurulu kararı ile yürürlüğe konulur.

MADDE 9. — Tasarının 10 ncu maddesi Geçici Komisyonumuzca 9 ncu madde olarak aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklifi)

MADDE 11. — Aynı kanunun 17 nci maddesinin iki ve üçüncü fıkraları kaldırılmıştır.

MADDE 12. — Aynı kanunun 18 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Nispet :

Madde 18. — Arazi Vergisinin nisbeti arazide binde 10, arsalarda binde 15 tir.

MADDE 13. — Aynı kanunun 19 ncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Mükellefiyetin başlaması ve bitmesi :

Madde 19. — Arazi Vergisi mükellefiyeti;

a) Bu kanun hükümlerine göre mükelleflerin genel beyana dâvet edildikleri tarihi,

b) Bu kanunun 33 ncü maddesinin 1 - 7 numaralı fıkralarında yazılı vergi değerini tadil eden sebeplerin doğması halinde bu değişikliklerin vukubulduğu, aynı maddenin 8 numaralı fıkrasında yazılı halde ise mükelleflerin beyana dâvet edildiği tarihi,

c) Muafiyetin sukut ettiği tarihi,

Takibeden bütçe yılından itibaren başlar.

Vergiye tabi iken muaflık şartlarını kazanan araziden dolayı mükellefiyet, bu olayın vukubulduğu tarihi takibeden taksitten itibaren sona erer.

Kanunların verdiği yetkiye dayanılarak tasarrufu yasak edilen arazinin vergisi, mükelleflerce keyfiyetin vergi dairesine bildirilmesi veya vergi dairesince re'sen tesbit edilmesi üzerine, yasaklama tarihini izliyen taksitlerden itibaren bu hallerin devam ettiği sürece alınmaz.

Deprem, su basması, yangın gibi tabiî âfetler sebebiyle yanan, yıkılan binaların arsalarına ait vergiler, bu olayların vukua geldiği tarihleri takibeden bütçe yılından itibaren iki yıl süre ile alınmaz.

Üzerine bina yapılan arsanın Arazi Vergisi mükellefiyeti, inşaatın bittiği yılı takibeden bütçe yılından itibaren sona erer.

MADDE 14. — Aynı kanunun 20 nci maddesinin sonuna aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

Bir vergi dairesi faaliyet bölgesi içindeki bir mükellefe ait arazi bir beyannamede, arsalar ise ayrı bir beyannamede birleştirilerek beyan olunur.

MADDE 15. — Aynı kanunun 22 nci maddesi kaldırılmış ve yerine aşağıdaki madde konulmuştur.

Muaflık ve istisna hükümlerinin bu kanunda yer alması esası :

Madde 22. — Bina ve Arazi Vergileri ile ilgili muaflık ve istisna hükümleri bu kanuna eklenmek veya bu kanunda değişiklik yapılmak suretiyle düzenlenir.

MADDE 16. — Aynı kanunun 23 ncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Beyanname verme süresi :

Madde 23. — Emlâk Vergisi ile ilgili olarak :

a) Bina ve arsalar için beş yılda, arazi için ise on yılda bir defa olmak üzere verilecek beyannameler, Maliye Bakanlığınca mükelleflerin genel beyana dâvet edildikleri tarihi takibeden bütçe yılının Mart, Nisan ve Mayıs aylarında,

b) Yeni inşa edilen binalara ait beyannameler, inşaatın sona erdiği veya inşaatın sona ermesinden evvel kısmen kullanılmaya başlanmış ise her kısmın kullanılmasına başlandığı bütçe yılı içerisinde,

(59 Nolu Geçici Komisyonun değiştirişi)

MADDE 10. — Tasarının 11 nci maddesi Geçici Komisyonumuzca 10 ncu madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 11. — Aynı kanunun 18 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Nisbet :

Madde 18. — Arazi Vergisinin nisbeti arazide binde 6, arsalarda binde 15 tir.

MADDE 12. — Tasarının 13 ncü maddesi Geçici Komisyonumuzca 12 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 13. — Tasarının 14 ncü maddesi Geçici Komisyonumuzca 13 ncü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 14. — Tasarının 15 nci maddesi Geçici Komisyonumuzca 14 ncü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 15. — Aynı kanunun 23 ncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Beyanname verme süresi :

Madde 23. — Emlâk Vergisi ile ilgili olarak :

a) Bina, arsa ve araziler için 5 yılda bir defa olmak üzere verilecek beyanameler, Maliye Bakanlığınca mükelleflerin genel beyana davet edildikleri tarihi takibeden bütçe yılının Mart, Nisan ve Mayıs aylarında,

b) Yeni inşa edilen binalara ait beyannameler, inşaatın sona erdiği veya inşaatın sona ermesinden evvel kısmen kullanılmaya başlanmış ise her kısmın kullanılmasına başlandığı bütçe yılı içerisinde,

(Hükümetin Teklifi)

c) Bu kanunun 33 ncü maddesinde (8 numaralı fıkra hariç) yazılı vergi değerini tadil eden sebeblerin doğması halinde beyannameler, değişikliğin vukubulduğu bütçe yılı içerisinde,

d) Bu kanunun 33 ncü maddesinin 8 numaralı fıkrasında yazılı vergi değerini tadil eden sebeplerin doğması halinde beyannameler, Maliye Bakanlılınca yapılacak beyana dâvet tarihini takibeden bütçe yılının Mart, Nisan ve Mayıs aylarında,

Emlâkin bulunduğu yerdeki ilgili vergi dairesine verilir.

(b), (c) ve (d) fıkraları gereğince beyanname verenler de Maliye Bakanlığınca yapılacak genel beyana dâvet tarihini takibeden bütçe yılının Mart, Nisan ve Mayıs aylarında yeniden beyanda bulunmaya mecburdurlar.

(a) fıkrasında yazılı beyanname verme süresini Ağustos ayı sonuna kadar uzatmaya Maliye Bakanı yetkilidir.

(b) ve (c) fıkralarında yazılı haller bütçe yılının son üç ayı içinde vukubulduğu takdirde beyanname, olayın vukubulduğu tarihten itibaren üç ay içinde verilir.

Maliye Bakanlığı genel beyanların yapılacağı süre içerisinde mükelleflerin beyanname verme tarihlerini tesbit etmek hususunda vergi dairelerine yetki verebilir.

MADDE 17. — Aynı kanunun 24 ncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Beyannamelerin şekli ve muhtevası :

Madde 24. — Vergi Dairesine verilecek Emlâk Vergisi beyannamelerinin şekil ve muhtevası Maliye Bakanlığınca tertip ve tanzim olunur.

Beyannamede mükellefin adı, soyadı (tüzel kişilerde unvanı), adresi, mükellefiyete giriş sebebi ve yılı, hesaplanan vergisi ile birlikte asgari aşağıdaki bilgiler gösterilir :

a) Bina Vergisi beyannamesinde; binanın yeri; inşaatın nevi, inşa tarihi, faydalı alanı, arsanın büyüklüğü (metrekare), kullanış tarzı, getirebileceği yıllık gayrisafi kirası ve vergi değeri (Bir çatı altında bulunupta kullanış tarzı veya kapıları ayrı olan konut veya işyeri birimlerinin vergi değerleri ayrı ayrı gösterilir.)

b) Araziye ait beyannamede; arazinin yeri, cinsi, büyüklüğü (dönüm, metrekare), verim gücü, yapılan tarımın nev'i getirebileceği yıllık gayrisâfi hasılat tutarı ve vergi değeri,

c) Arsalara ait beyannamede; arsanın yeri, büyüklüğü (metrekare) ve vergi değeri.

MADDE 18. — Aynı kanunun 25 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Köylerde yapılacak beyan :

Madde 25. — Köylerde bulunan bina ve arazinin vergilendirilmesine ilişkin beyanlar sözlü veya yazılı olarak ilgili muhtarlıklara yapılır. Sözlü veya yazılı olarak yapılan beyanlar, şekli ve muhtevası Maliye Bakanlığınca tesbit olunacak bina ve arazi kıymet beyanı defterlerine geçirildikten sonra özel yeri mükellefe imza ettirilir. Beyan esnasında köyde bulunmıyanların köy muhtarına gönderecekleri yazılı ve imzalı beyanların bu defterlere eklenmesiyle yetinilir.

Belediye sınırları içinde bulunan bina veya arazisi dolayısiyle beyanname vermek mecburiyetinde olanlar yukarıki fıkra hükmünden faydalanamazlar. Ancak, beyannameye dâhil bina ve araziden köy sınırları içinde bulunanlar hakkında ayrıca ilgili muhtarlıklara da yazılı bilgi verilir.

Birinci ek sürenin bitiminden başlıyarak 15 gün içinde sözü geçen defter, varsa müsbit evrakla birlikte muhtarlar tarafından imza karşılığında ilgili vergi dairesine teslim olunur.

(59 Nolu Geçici Komisyonun değiştirişi)

c) Bu kanunun 33 ncü maddesinde (8 numaralı fıkra hariç) yazılı vergi değerini tadil eden sebeplerin doğması halinde beyanameler, değişikliğin vukubulduğu bütçe yılı içerisinde,

d) Bu kanunun 33 ncü maddesinin 8 numaralı fıkrasında yazılı vergi değerini tadil eden sebeplerin doğması halinde beyanameler, Maliye Bakanlığınca yapılacak beyana davet tarihini takibeden bütçe yılının Mart, Nisan ve Mayıs aylarında,

Emlâkin bulunduğu yerdeki ilgili vergi dairesine verilir.

(b), (c) ve (d) fıkraları gereğince beyanname verenler de Maliye Bakanlığınca yapılacak genel beyana davet tarihini takibeden bütçe yılının Mart, Nisan ve Mayıs aylarında yeniden beyanda bulunmaya mecburdurlar.

(a) fıkrasında yazılı beyaname verme süresini Ağustos ayı sonuna kadar uzatmaya Maliye Bakanlığı yetkilidir.

(b) ve (c) fıkralarında yazılı haller bütçe yılının son üç ayı içinde vukubulduğu takdirde beyanname, olayın vukubulduğu tarihten itibaren üç ay içinde verilir.

Maliye Bakanlığı genel beyanların yapılacağı süre içerisinde mükelleflerin beyanname verme tarihlerini tesbit etmek hususunda vergi dairelerine yetki verebilir.

MADDE 16. — Aynı kanunun 24 ncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Beyannamelerin şekli ve muhtevası :

Madde 24. — Vergi Dairesine verilecek Emlâk Vergisi beyannamelerinin şekli ve muhtevası Maliye Bakanlığınca tertip ve tanzim olunur.

Beyannamede mükellefin adı, soyadı (Tüzel kişilerde unvanı), adresi, mükellefiyete giriş sebebi ve yılı ile birlikte asgari aşağıdaki bilgiler gösterilir :

a) Bina Vergisi beyannamesinde; binanın yeri, inşaatın nevi, inşa tarihi, arsanın büyüklüğü (metrekare), kullanış tarzı, getirebileceği yıllık gayrisâfi kirası ve rayiç bedeli (vergi değeri), (Bir çatı altında bulunup da kullanış tarzı veya kapıları ayrı olan konut veya işyeri birimlerinin vergi değerleri ayrı ayrı gösterilir.)

b) Araziye ait beyannamede; arazinin yeri, cinsi, büyüklüğü (Dönüm, metrekare), yapılan tarımın nev'i, getirebileceği yıllık gayrisâfi hâsılât tutarı ve rayiç bedeli (Vergi değeri),

c) Arsalara ait beyannamede; arsanın yeri, büyüklüğü (Metrekare) ve rayiç bedeli (Vergi değeri.)

MADDE 17. — Aynı kanunun 25 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Köylerde yapılacak beyan :

Madde 25. — Köylerde bulunan bina ve arazi vergilendirilmesine ilişkin beyanlar sözlü veya yazılı olarak ilgili muhtarlıklara yapılır. Sözlü veya yazılı olarak yapılan beyanlar, şekli ve muhtevası Maliye Bakanlığınca tesbit olunacak bina ve arazi kıymet beyanı defterlerine geçirildikten sonra özel yeri mükellefe imza ettirilir. Beyan esnasında köyde bulunmıyanların köy muhtarına gönderecekleri yazılı ve imzalı beyanların bu defterlere eklenmesi ile yetinilir.

İl ve ilçe belediye sınırları içinde bulunan bina veya arazisi dolayısiyle beyanname vermek mecburiyetinde olanlar yukarki fıkra hükmünden faydalanamazlar. Ancak, beyannameye dâhil bina ve araziden köy sınırları içinde bulunanlar hakkında ayrıca ilgili muhtarlıklara da yazılı bilgi verilir.

İl ve ilçe merkezi olmıyan beldelerde, köy muhtarlıklarına ait yetkiler, belediye başkanlarınca kullanılır. Bu beldeler ile köylerde vergi mükellefleri dilerlerse bina ve arazi kıymet beyanı defterine kaydettirmek istemedikleri bina ve arazilerini, beyan süresi içerisinde doğrudan doğruya ilgili vergi dairesine yazılı olarak beyan edebilirler.

(Hükümetin Teklifi)

MADDE 19. — Aynı kanunun 26 ncı maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Muhtar ve ihtiyar kurulu, mükelleflerin beyanlarını ilgili defterlerde tesbit ettikten sonra kendileri de bu beyanların doğruluğunu (kira bedelleri ve vergi değerleri hariç) tasdik ederler ve ayrıca bina ve arazi kıymet beyanı defterine kaydettirilmiyen bina ve araziyi, mükelleflerin ismi ve biliniyorsa adresi ile birlikte vergi dairesine bildirirler.

MADDE 20. — Aynı kanunun 27 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Emlâk Vergisi beyannamelerinin süresi içinde verilmemesi halinde, bu sürenin sonundan başlıyarak iki ay beklenir. Beyanname bu süre içinde verilirse, vergi ziyaı olmamış sayılır.

MADDE 21. — Aynı kanunun 30 ncu maddesinin iki ve üçüncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Köylerde ilgili muhtarlıklara beyan edilerek binâ ve arazi kıymet beyanı defterine geçirilen bina ve arazinin vergisi Kasım ayı içinde ödenir.

Maliye Bakanlığı, ödeme aylarını, bölgelerin özelliklerine göre değiştirebiir.

MADDE 22. — Aynı kanunun 31 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Vergi dairesince yapılacak işlem :

Madde 31. — Vergi Dairesi, gerektiği takdirde, Maliye Bakanlığınca tesbit olunacak esaslara istinaden ve aynı Bakanlıkça yetkili kılınacak memurlar marifetiyle, mükelleflerin beyan ettikleri matrahlar yerine geçecek vergi değerlerini yeniden takdir eder.

(59 Nolu Geçici Komisyonun değiştirişi)

Birinci ek sürenin bitiminden başlıyarak 15 gün içinde sözü geçen defter, varsa müsbit evrakla birlikte muhtarlar veya belediye başkanları tarafından imza karşılığında ilgili vergi dairesine teslim olunur.

MADDE 18. — Tasarının 19 ncu maddesi Geçici Komisyonumuzca 18 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 19. — Tasarının 20 nci maddesi Geçici Komisyonumuzca 19 ncu madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 20. — Aynı kanunun 30 ncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Ödeme süresi :

Madde 30. — Emlâk Vergisi birinci taksidi Mart, Nisan ve Mayıs aylarında, ikinci taksidi Kasım ayı içinde olmak üzere iki taksitte ödenir.

Köylerde ilgili muhtarlıklara beyan edilerek bina ve arazi kıymet beyanı defterine geçirilen Bina ve Arazinin Vergisi Kasım ayı içinde ödenir.

Maliye Bakanlığı ödeme aylarını, bölgelerin özelliklerine göre değiştirebilir.

Kanunlar veya diğer kamu düzeni koyan mevzuatla tasarrufu kısıtlanan bina, arsa ve arazinin vergisi, kısıtlamanın devam ettiği sürece 1/10 oranında tahsil olunur. 9 ve 19 ncu madde hükümleri saklıdır.

Kısıtlamanın kaldırılması halinde, kaldırılma tarihini takibeden bütçe yılından itibaren Emlâkin Vergisi, tüm vergi değeri üzerinden ödenir.

Kısıtlamanın devam ettiği sürede tecil edilen verginin 9/10 u bina, arsa veya arazinin satılması, istimlâki veya hibe yoluyla ahara devir ve temliki halinde, tahsilât zamanaşımına uğramamış olanları muaccel hale gelir.

Kanunla ve diğer mevzuatla yapılan kısıtlamaların neler olduğu, tevsiki ve kısıtlama koyan kamu organlarının görevleri ve sorumlulukları Maliye Bakanlığınca Millî Eğitim, İmar ve İskân ve İçişleri bakanlıklarının mütalâaları alınarak hazırlanacak bir yönetmelikle tanzim olunur.

İçinde bulunulan bütçe yılının taksitleri ile önceki bütçe yıllarına ait Bina ve Arazi vergileri ödenmedikçe veya tarhiyat ihtilâfı ise yapılan tarhiyat miktarı kadar nakit veya Hazine tahvili (Tasarruf bonosu hariç) veya banka teminat mektubu emaneten yatırılmadıkça bina ve arazinin (Bina apartman ise dairelerin) başkalarına devir ve ferağı yapılamaz ve üzerinde aynî bir hak tesis ve ref'edilemez.

MADDE 21. — Tasarının 22 nci maddesi Geçici Komisyonumuzca 21 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklifi)

Vergi değerlerinin takdirinde şehir ve köylerin tabiî, iktisadi ve bölgesel şartlarına göre nazara alınacak piyasa bedeli, maliyet bedeli, kira veya yıllık istihsal değeri gibi normlar ile uyulacak usul ve esaslar, mükelleflerden ve üçüncü şahıslardan istenecek bilgiler tüzükte belirtilir.

Mükellefler tarafından ilk tarhiyata esas olmak üzere beyan edilen miktar ile takdir edilen rayiç bedel arasında fark bulunduğu takdirde; hesaplanan fazla vergi terkin ve mükellefe reddolunur veya noksan vergi, kusur cezalı olarak ikmalen tarh olunur. Ancak farkın beyan edilen bedelin yüzde ellisine tekabül eden kısmı için ceza uygulanmaz.

MADDE 23. — Aynı kanunun 32 nci maddesinin son fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

İtirazın yapıldığı tarihten itibaren 15 gün içinde beyanname verilirse beyan olunan değer üzerinden hesaplanan vergi tahsil olunur. Bu takdirde itiraz, beyan edilen değer ile takdir edilmiş matrah farkına ve bu farka isabet eden vergiye inhisar eder. Beyanname verilmediği takdirde, itiraz, daha önce idarece hesaplanan vergilerin tahsilini durdurmaz.

MADDE 24. — Aynı kanunun 33 ncü maddesinin 2 numaralı fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, aynı maddeye aşağıdaki 8 numaralı fıkra eklenmiş ve son fıkrası kaldırılmıştır.

2. Bir binanın yanması, yıkılması suretiyle veya sair sebeplerle tamamen veya kısmen harabolması veya binada mevcut asansör veya kalorifer tesislerinin kısmen veya tamamen kaldırılması;

8. Her hangi bir sebep yüzünden bir şehir, kasaba veya köyün tamamında devamlı olmak üzere bina ve arazinin değerlerinde % 25 i aşan oranda artma veya eksilme olması;

MADDE 25. — Aynı kanunun 41 nci maddesine aşağıdaki 4 numaralı bent eklenmiştir:

4. Özel kanunların Bina ve Arazi vergilerine ilişkin muaflık ve istisna tanıyan hükümleri (31 . 5 . 1963 tarihli ve 244 sayılı Kanun gereğince yapılan milletlerarası antlaşmalarla tanınan muaflık ve istisna hükümleri saklıdır).

MADDE 26. — Aynı kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir :

GEÇİCİ MADDE 9. — 20 . 7 . 1971 tarihli ve 1446 sayılı Kanunun 5 nci maddesi hükmü saklıdır.

MADDE 27. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Ancak, bu kanunun 2, 3 ve 9 ncu maddeleri hükümleri 1 . 3 . 1971 tarihinden itibaren uygulanır.

MADDE 28. — Bu kanunu Maliye Bakanı yürütür.

26 . 10 . 1971

Başbakan *N. Erim*	Devlet Bakanı Başbakan Yardımcısı *S. Koçaş*	Devlet Bakanı Başbakan Yardımcısı *A. Karaosmanoğlu*	Devlet Bakanı *M. Özgüneş*
Adalet Bakanı *İ. Arar*	Millî S. Bakanı *F. Melen*	İçişleri Bakanı *H. Ömeroğlu*	Dışişleri Bakanı *O. Olcay*
Maliye Bakanı *S. N. Ergin*	Millî Eğit. Bakanı *Ş. Orel*	Bayındırlık Bakanı *C. Karakaş*	Dış Eko. İliş. Bakanı *Ö. Derbil*
Sağ. ve Sos. Yar. Bakanı *T. Akyol*	Güm. ve Te. Bakanı V. *H. Özalp*	Tarım Bakanı *M. O. Dikmen*	Ulaştırma Bakanı *S. Babüroğlu*
Çalışma Bakanı *A. Sav*	Sanayi ve Ti. Bakanı *A. Çilingiroğlu*	En. ve Ta. Kay. Bakanı V. *İ. Arar*	Turizm ve Ta. Bakanı *E. Y. Akçal*
İmar ve İskân Bakanı V. *S. Babüroğlu*	Köy İşleri Bakanı *C. Aykan*	Orman Bakanı *S. İnal*	Gençlik ve Spor Bakanı *S. Ergun*

Kültür Bakanı
T. Halman

(59 Nolu Geçici Komisyonun değiştirişi)

MADDE 22. — Tasarının 23 ncü maddesi Geçici Komisyonumuzca 22 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 23. — Tasarının 24 ncü maddesi Geçici Komisyonumuzca 23 ncü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 24. — Tasarının 25 nci maddesi Geçici Komisyonumuzca 24 ncü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 25. — Tasarının 26 ncı maddesi Geçici Komisyonumuzca 25 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 26. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer. Ancak, bu kanunun 2 ve 8 nci maddeleri hükümleri 1 . 3 . 1971 tarihinden itibaren uygulanır.

MADDE 27. — Tasarının 28 nci maddesi Geçici Komisyonumuzca 27 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.